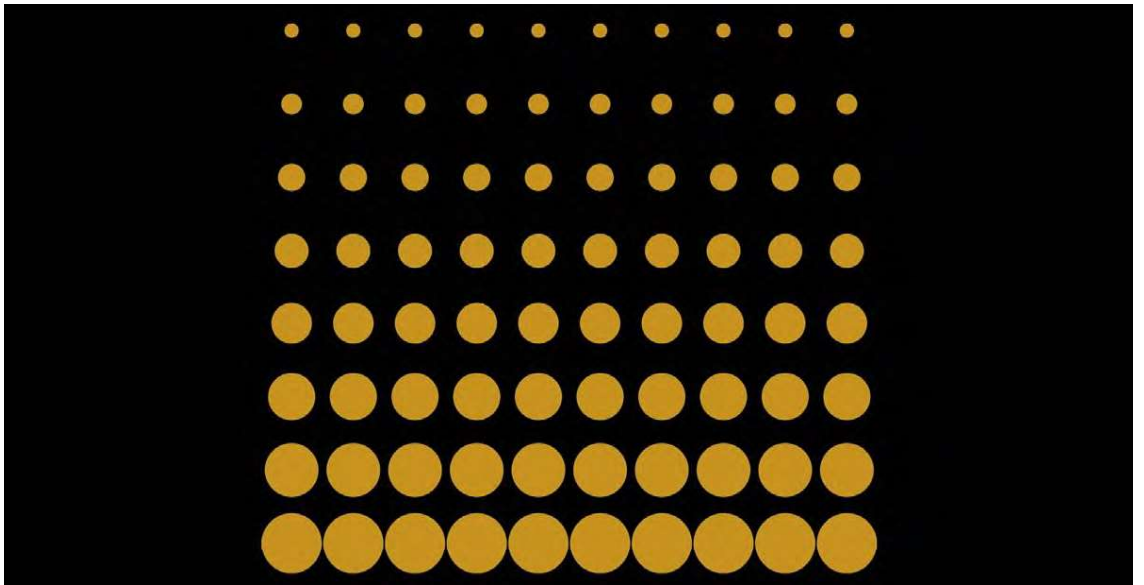
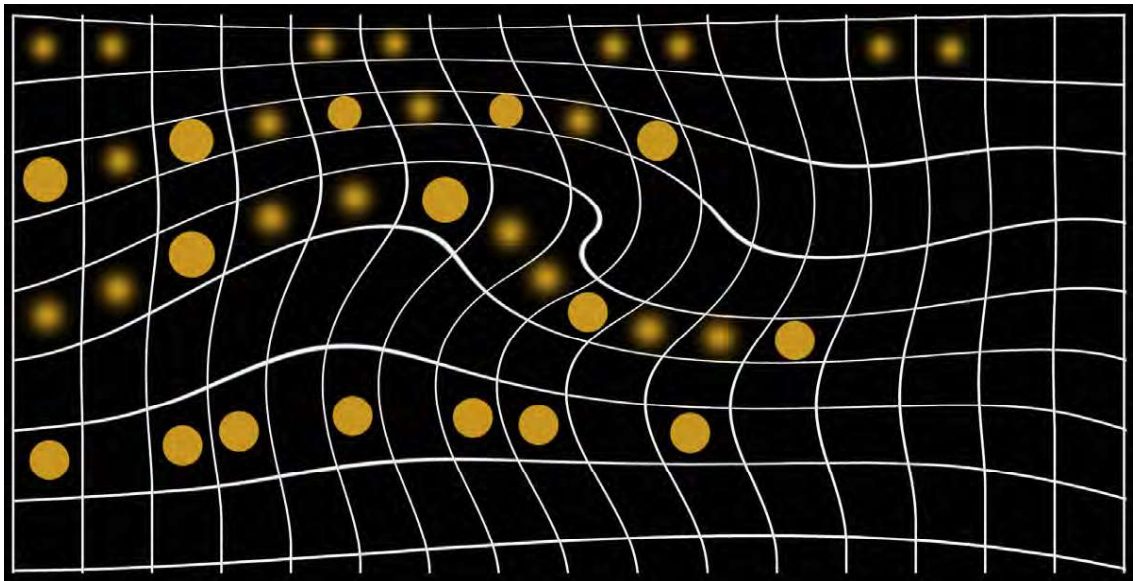

MUZIEK IS TAALEN REKENEN

Muziek = *Taal + Rekenen (M=T+R)* is een project waarin DOK Delft in samenwerking met kunstenaar Wolf Brinkman en drie basisscholen onderzoekt hoe muziek kan bijdragen aan het leerproces van taal en rekenen. Samen met de Onderzoeksgroep Kunsteducatie van de Hanzehogeschool Groningen wordt nu een coachingsprogramma *M=T+R* voor groepsleerkrachten ontwikkeld.

Docent: *'Hoe klinkt een lamp?'*
Leerling-1: *'Mijn lamp in de slaapkamer zoemt heel zachtjes als ik goed luister.'*
Leerling-2: *'Als er een vlieg tegen onze lamp vliegt dan hoor je geknetter'*
Docent: *'Goed gehoord! Maar hoe zou dan bijvoorbeeld een schilderij klinken?'*

Leerling-2: *'Een schilderij hoor je niet. Je hoort misschien swish swash als je aan het schilderen bent.'*

GEEN DREMPEL

In de lessen *M=T+R* ontdekken kinderen door onderzoekend leren de bouwstenen waar zowel muziek, taal en rekenen uit zijn

opgebouwd, namelijk patronen, ritme en symbolentaal. Muziek maakt daarbij gebruik van een abstracte klanktaal: tonen die hoog, laag, lang of kort zijn. Net als in een echte taal krijgen ze in samenhang betekenis en zeggingskracht. In de lessen onderzoeken de kinderen de bouwstenen in een geïntegreerde

“DE KOPPELING AAN TAAL EN REKENEN VERGROOT DE KANS DAT ER DAADWERKELIJK IETS AAN MUZIEK WORDT GEDAAN IN DE KLAS”

aanpak. Waarnemen, filosoferen, onderzoek en praktijkopdrachten zijn in elke les terugkerende werkvormen en kinderen ervaren hoe leuk het kan zijn om met taal en rekenen bezig te zijn.

Groepsleerkrachten voelen zich veelal niet bekwaam genoeg om iets met muziek te doen en dat maakt dat het vak weinig aan bod komt op de basisschool. In *M=T+R* ervaren leerkrachten (en leerlingen) geen drempel om mee te doen, omdat muziek niet benaderd wordt als esthetische vorm maar als georganiseerd geluid. Er is geen ervaring met muziek vereist om de lessen te geven of om er aan mee te doen.

THEORETISCHE ACHTERGRONDEN

DOK Delft zocht tijdens de ontwikkeling van *M=T+R* een sparringpartner uit de muziekattractie. Die werd (na een niet zo simpele zoektocht) gevonden in de persoon van Evert Bisschop Boele, lector kunsteducatie aan de Hanzehogeschool Groningen. Hij was om verschillende redenen geïnteresseerd in *M=T+R*. Natuurlijk omdat de koppeling aan taal en rekenen de kans vergroot dat er daadwerkelijk iets aan muziek wordt gedaan in de klas. Maar ook omdat de benadering van muziek als georganiseerd geluid en de openheid en speelsheid van de aanpak een krachtig alternatief kunnen zijn voor meer *mainstream* muziekattractie. Bovendien sloot *M=T+R* goed aan bij twee theoretische achtergronden in zijn werk. Enerzijds bij zijn ideeën over idiocultureel muziekonderwijs waarin muziekonderwijs

sterk wordt verbonden aan de achtergrond en de ontwikkelingskansen van de individuele leerling, anderzijds bij de *Talentenkracht*-benadering, waarin onderzocht wordt hoe die individuele ontwikkeling bevorderd kan worden door in de pedagogische interactie ruimte, structuur en ondersteuning te bieden aan de leerling.

VIDEO-INTERACTIECOACHING MODULE

M=T+R begon op drie basisscholen in Delft met het ontwikkelen, testen en bijstellen van een aantal pilotlessen door Wolf Brinkman. Die lessen werden vervolgens beschreven en er werd een digitaal instrument ontworpen met beeldmateriaal en instructie. De volgende stap was de ontwikkeling van een coachingsprogramma waarin leerkrachten worden begeleid in didactische en inhoudelijke vaardigheden om de *M=T+R*-lessen te kunnen geven.

Er werd een video-interactiecoaching module ontwikkeld, een goed onderzochte coachingsmethode in de *Talentenkracht benadering*. Een aanvraag voor een ontwerponderzoek werd geschreven en gehonoreerd, en nu wordt de coachingsmodule ontwikkeld, getest en waar nodig, bijgesteld. De module moet efficiënt zijn (groepsleerkrachten zijn altijd druk bezet) en uiteindelijk gegeven kunnen worden door adviseurs van cultuureducatieve ondersteuningsinstellingen als DOK Delft. De module richt zich op de interactie in de didactische driehoek leerling-leerkracht-materiaal.

MUZIEK IS VAN IEDEREEN

Inmiddels is de eerste ontwerpcyclus doorlopen met een school in Delft, en is het bijna zover dat de tweede cyclus kan worden gestart met een andere Delftse school. Christel Koops, ict'er van de deelnemende school, zegt: 'Bij *M=T+R* zijn de raakvlakken van muziek, taal en rekenen duidelijk aanwezig. Daarnaast blijkt dat de lessen ook gekoppeld kunnen worden aan aardrijkskunde, geschiedenis en andere wereldoriënterende vakken. Het past heel goed bij ons onderwijs. De leerkrachten krijgen door het coachingsprogramma tools in handen om hun onderwijs nog beter vanuit verschillende vakgebieden en uitgangspunten invulling te geven. Daarnaast leren ze nog beter om de kinderen te begeleiden in hun leerproces en in hun creatieve proces.'

We hopen dat er na afloop van de ontwikkeling een pakket ligt dat groepsleerkrachten inspireert op een open, uitnodigende en actieve manier met muziek bezig te zijn in samenhang met andere vakken. Zodat de leerling meekrijgt dat muziek van iedereen is, iedereen mag meedoen, muziek is onderdeel van het dagelijks leven en net zo gewoon als rekenen of taal. ●

Wolf Brinkman is kunstenaar en geestelijk vader van *Kunst=Taal+Rekenen* en *Muziek=Taal+Rekenen*. **Miriam Bosman** is teamleider Educatie van DOK Delft. **Evert Bisschop Boele** is lector kunsteducatie aan de Hanzehogeschool Groningen en bijzonder hoogleraar Cultuurparticipatie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

NIEUWSGIERIG GEWORDEN?

- www.cultuurhelden.nl/muziek-taal-rekenen
- www.wolfbrinkman.nl
- www.hanze.nl/nld/onderzoek/kenniscentra/kenniscentrum-kunst-en-samenleving/lectoraten/lectoraten/kunsteducatie